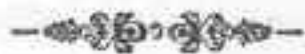

καὶ ἐπετύγγανε τὴν ἐπιψήφισίν του. Ἴδου τί εἶναι ἡ δικαιοσύνη τῶν ἀνθρώπων! Κατ' εὐτυχίαν τῶν μεγάλων ἀνδρῶν ὑπάρχει ὑπεράνω ὅλων ἡμῶν, ἐν τῷ οὐρανῷ, κριτῆς ἀναθεωρῶν ἀπάτας τὰς ἀποφάσεις, κριτῆς ἀποφαινόμενος καὶ αὐτὸς τὴν κρίσιν του καὶ καταδεχόμενος νὰ ῥίψῃ μίαν τῆς συνέσεως αὐτοῦ ἀκτίνα εἰς τοὺς μεταγενεστέρους, ἵνα, ἐν τῇ ὀριστικῇ αὐτῶν ἀποφάσει, ῥυθμίσωσι τὰς κρίσεις των κατὰ τὴν ὑπερτάτην ἐκείνην κρίσιν, καὶ μὴ στερηθῶσιν οὐδὲ τῆς ἐπιγείου ταύτης παραμυθίας οἱ ἐκλιπίντες μεγάλοι ἄνδρες.

ΜΑΔΑΓΑΣΚΑΡ.

Τὸ ὄνομα τοῦτο θέλει μνημονευθῆ ποτε ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἱστορίᾳ, διότι τοῦτο τὸ ὄνομα ἔφευεν ἡ Ἀγγλικὴ φρεγάτα, ἐφ' ἧς κατὰ πρῶτον προσῆλθεν εἰς τὰ παράλια ἡμῶν ὁ πρῶτος τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος βασιλεὺς. Πρὸς χάριν δὲ τοῦ γεγονότος αὐτοῦ, οἱ ἀναγνωσται ἡμῶν δὲν θέλουν ἴσως ἀπαξιώσει νὰ γνωρίσωσιν ὅπως αὐτῶν ἀκριβέστερον τὰ κατὰ τὴν νῆσον ἐκείνην.

Ἡ Μαδαγάσκαρ κεῖται εἰς τὴν Ἰνδικὴν θάλασσαν καὶ ἀπέχει 85 μίλια ἀπὸ τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Ἀφρικῆς, ἀφ' ἧς τὴν χωρίζει ὁ Μοζαμβικὸς πορθμῶς. Τὸ μῆκος αὐτῆς, περιλαμβανόμενον μεταξὺ τοῦ 12 καὶ 25 βαθμοῦ τοῦ μεσημβρινοῦ πλάτους εἶναι 285 λευγῶν, τὸ δὲ μέσον εὖρος, λευγῶν 40. Διασχίζεται δὲ ἀπὸ βορρᾶ μέχρι μεσημβρίας ὑπὸ ὄρεων, τῶν ὁποίων ἡ κυριώτερα σειρὰ καλεῖται Ἀμβοϊτσομένει (Ἔρη Ἐρυθρὰ), οἱ δὲ πολυάριθμοι κλάδοι σχηματίζουσιν ὠραίας κοιλάδας, ποτιζόμενας ἀπὸ πολυαριθμῶν ποταμῶν καὶ ρύακας. Πᾶσαι σχεδὸν αἱ ἐκβολαὶ τῶν ῥευμάτων τούτων φράσσονται ὑπὸ ἀμμιῶν. σωρευομένων αὐτῶν ὑπὸ τῆς ἀντιθέτου ἐνεργείας τῶν καταρρέοντων ὑδάτων καὶ τῶν ἀπὸ θάλασσης ἀνέμων καὶ ἀποτελούντων εἰς τὸ πλεῖστον τῆς παραλίας τεχνήν, ἔχοντα πλουσιωτάτην τὴν βλάστησιν.

Μέγιστον τῆς νήσου μέρος σύγκειται ἐκ γρανίτου, σπηνίτου καὶ λευκοῦ καὶ ροδίνου κουαρκίου. Εὕρισκεται δ' ἐν αὐτῇ χαλκός, κασσίτερος, μόλυθος, ἴσως καὶ χρυσός καὶ ἄργυρος. Τὸ μεσηγαιότερον μέρος ἔχει ἀφθονα μεταλλεῖα σιδήρου, τὸν ὁποῖον οἱ ἰθαγενεῖς κατεργάζονται ἐπιτηδεύως. Ἀγανῆ καὶ ἄδατα δάση καλύπτουσι πολλὰ τῆς νήσου μέρη, ἀλλὰ τὰ ἀναριθμητὰ αὐτῶν προϊόντα δὲν εἶναι εἰσέτι ἀποχρώντως γνωστὰ εἰς τοὺς Εὐρωπαϊοὺς Βοτανικοὺς· ἀγνωστα εἶναι καὶ πολλὰ τῶν πτηνῶν τῶν οἰκούντων εἰς τὰ δάση ἐκείνα καὶ εἰς τὰς λίμνας τῆς νήσου. Ἐκ δὲ τῶν ζώων, ἀξιοσημείωτα μάλιστα φαίνονται τρία ἤδη κυφῶν βοῶν, τὸ πλατύουρον πρόβατον, ὁ ὄναγρος, ὁ ἵππος, ὁ ἵπποπόταμος, ὁ κύαγρος ὁ κύναγρος, ὁ βαθατούκης καὶ ὁ μακῆς, εἶδη πιθήκων, ὁ αὐ-αὐ καὶ ὁ ταυδρέκ, ζῶα περίεργα καὶ ἰδιόζοντα

εἰς τὴν Μαδαγάσκαρ· οἱ ὄφεις εἶναι παρμεγέθει, ἀλλὰ ὀλίγον φαρμακεροί· ἐκ δὲ τῶν ἐντόμων ἀξία παρατηρήσεως εἶναι ὁ μεταξοτοκώλης, χρυσαλλίδες λαμπρῆ, ὁ σκορπίος καὶ μεγάλη τις καὶ φαρμακερὰ ἀράχνη.

Τινὲς τῶν περιηγητῶν εἶπον ὅτι ἡ Μαδαγάσκαρ ἔχει 5 ἑκατομμύρια κατοίκων· κατ' ἄλλους δὲ ὑπερβαίνουνσιν οὗτοι τὸ ἐν ἑκατομμύριον καὶ 600,000 ψυχῶν. Τὰ δὲ ποικίλα ἔθνη τὰ οἰκούντα τὴν νῆσον δύνανται νὰ ἀναχθῶσιν εἰς δύο κυριωτάτους τόπους· ὁ μὲν διακρίνεται διὰ χρώματος χαλκοῦ ἢ μᾶλλον ἐλαιώδους καὶ διὰ μακρῶν καὶ λείων τριχῶν· ὁ δὲ ἔχει χρῶμα μέλαν ἢ φαιόν ἀλλὰ βαθύ καὶ εἶναι οὐλόθρις. Ἡ φυσικὴ κατασκευὴ τῆς μελαίνης φυλῆς, ἡ σιμὴ αὐτῆς ῥις καὶ τὰ παχέα χεῖλη δεικνύουσιν ἀποχρώντως ὅτι κατάγεται ἀπὸ τῆς Ἀφρικῆς, ἐνῶ ἡ γλῶσσα, τὰ ἦθη καὶ ὁ χαρακτὴρ τῆς ἐλαιοχρῶου φυλῆς ἀνήκουσι προδήλως εἰς τὰ Μαλαισιανὰ ἔθνη. Πολλοὶ δὲ καὶ Ἀράβων μεταναστεῖς ἐγένοντο ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις εἰς τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν, καὶ δὲ οἰκογένειαι αὐτῶν ἀπολαμβάνουσι μέχρι τῆς σήμερον μεγάλα προνόμια παρὰ τοῖς κατοίκους τῆς μεσημβρίας, τῶν ὁποίων ἀφ' ἑτέρου ἀπεδέχθησαν τὴν γλῶσσαν καὶ τὰς προλήψεις.

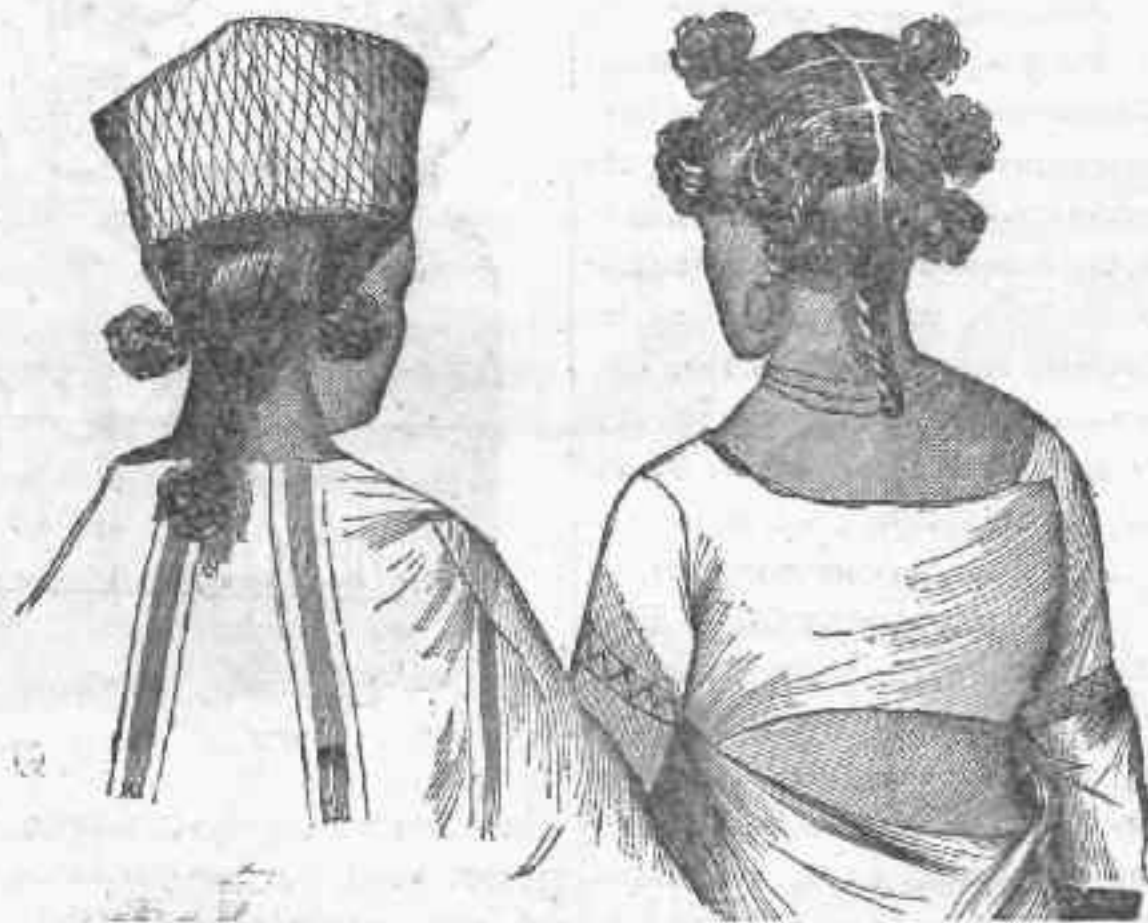
Οἱ ἰθαγενεῖς τῆς νήσου ἔχουσι πολλὰ προσημματα καὶ ἐλαττώματα· εἶναι περίεργοι, ἐπιπόλαιοι, προληπτικοί, φιλεδοξοί, ἐκδικητικοί, φιλήδονοι, φιλόξενοι, συμπληθητικοί, εὐπιστοί, ἐλευθέριοι, καὶ νῦν μὲν κωφροί, νῦν δὲ γεωργοὶ βιομήχανοι καὶ ἄλλοτε πάλιν μάχιμοι· ἡ μέλαινα φυλὴ εἶναι κωφροτέρα τῆς ἐλαιοχρῶου, ἡ δ' ἐλαιοχρῶου φιλεκδικωτέρα καὶ μᾶλλον πλεονεκτικὴ. Ὁ ὄρκος τοῦ αἵματος εἶναι μίαν ἀπὸ τὰς ἀγαθιώτερας συνηθείας τῶν κατοίκων τῆς Μαδαγάσκαρ· διότι δι' αὐτοῦ δύο ἄνθρωποι ἐνοῦνται διὰ παντός καὶ προστατεύουσι καὶ βοηθοῦσιν ἀλλήλους, ὡς ἂν ἦσαν συγγενεῖς. Ἡ πλεονεξία εἶναι τοσοῦτον ἔμφυτος παρ' αὐτοῖς, ὥστε εἰς ὅλα τὰ μεγάλα χωρία ὑπάρχει δημόσιον παράπηγμα εἰς τόποιον οἱ περιηγηταὶ ἀναπαύονται προσωρινῶς, ἕως οὗ ἐτοιμηθῇ δι' αὐτοῖς δωρεάν ἰδιαιτέρον κατάλυμα. Ἡ ἔμφυτος φιλοστοργία ἐνισχύεται ὑπὸ ἐθίμων ἀξιομνημονεύτων. Εἰς τινὰς περιπτώσεις λ. χ. τὰ τέκνα εἶναι ὑπόχρεα νὰ προσφέρωσιν εἰς τὴν μητέρα ἐν νόμισμα, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται ἐνθύμησις τῆς βίβλου, εἰς μνήμην τῆς ἀγάπης ἣν αὐτὴ ἔδειξεν εἰς αὐτὰ, ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον φέρουσα αὐτὰ εἰς τὴν βίβλου τῆς, ἐνῶ εἰργάζεται ἢ ὠδοιπόρει. Πολλὴ πρὸς τούτους ἐπικρατεῖ πρὸς τοὺς τεθνεῶτας εὐλάβεια, ἂν καὶ οἱ Μαδαγάσσιοι ἢ Μαλγάσιοι, ὡς λέγονται οἱ ἰθαγενεῖς, δὲν ἔχουν ἀσφαλεῖς περὶ τῆς μελλούσης ζωῆς ιδέας. Ἐν γένει δὲ σκότος βαθύτατον καλύπτει καὶ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν σκοπὸν τῶν ὀλίγων θρησκευτικῶν τελετῶν, τῶν τελουμένων παρὰ τοῖς ἔθνεσιν αὐτοῖς. Ἀν ἐρωτήσης τὸν Μαλγάσιον περὶ αὐτῶν, ἢ σιωπᾷ, ἢ ἀπαντᾷ· α δὲν ἤξεύρω ποτὲ δὲν ἐσκέφθημεν περὶ τούτου. Ἀκολουθοῦμεν τὰ δόγματα αὐτὰ, διότι μᾶς τὰ διεβίβασαν οἱ πατέρες μας. Ἀγαπῶσι δὲ οἱ Μαλγάσιοι εἰς ὑπερβολὴν τὴν μουσικὴν καὶ τὴν ποίησιν. Οἱ ἀοιδοὶ των,

επιλείπτως περιδεδυμένοι, ψάλλουσι τὰς βραψωδίας τῶν εἰς τοὺς ἡγεμόνας, φιλοδωρούμενοι ὑπὸ τούτων γενναίως. Αἱ βραψωδίαὶ αὐτὰ ἀπιδεικνύουσι τὸν πλοῦτον τῆς Μαλγασικῆς γλώσσης καὶ τὸ μέγεθος τῆς ποιήσεώς των.

Τὸ ὀστικὸν τῆς νήσου μέρος εἶναι τὸ ὀλιγώτερον γνωστὸν εἰς τοὺς Εὐρωπαίους. Οἱ κάταικοι, ὀνομαζόμενοι Σακαλαῦαι, ἔχουσι σώματα μικρά, ἀλλὰ ἰσχυρά, τὸ χρῶμα τοῦ προσώπου των εἶναι βαθύτατον μέλαν, οἱ χάραι κτῆρες κανονικοί, αἱ κόμαι μέλαιναί καὶ λαμπραί· οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ, ἀδρανεῖς ἐν καιρῷ εἰρήνης, προθύμως ἀρπάζουσι τὰ ὄπλα κατὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ δεικνύονται ἐν ταῖς μάχαις γενναῖοι καὶ ἀτρόμητοι. Ἄν καὶ ἀγγινοῦστατοι, εἶναι ὀλιγώτερον παναροὶ καὶ ψεῦστα τῶν ἄλλων Μαλγασίων· ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον διετέλεσαν τὸ κραταιότερον ἔθνος τῆς Μαδαγάσκῃ καὶ ὅταν οἱ οἰκοῦντες τὴν μεσόγειον Χόβοι, περὶ τῶν ὁποίων θέλομεν ὁμιλήσει κατωτέρω, ἀπέ-

περὶ τὴν ὄσφυν, προσαγομένων τῶν δύο ἄκρων μεταξὺ τῶν σκελῶν καὶ ἀναδιβαζομένων ἔπειτα εἰς τὴν ζώνην εἰς τρόπον ὥστε ἡ μία κρέμαται ἔμπροσθεν, ἡ δὲ ἄλλη ὀπισθεν, ὅτε δὲ αἱ δύο ἄκραι ἐνοῦνται ἔμπροσθεν, ἐν εἶδει προκαλύμματος (ἐμπροσθέλλας). Οἱ ἡγεμόνες περικαλύπτουσι δι' αὐτοῦ συνήθως τὸ σῶμα, μὴ ἀναδιβαζόντες τὰ ἄκρα μεταξὺ τῶν σκελῶν. Τὸ σιμβοῦ εἶναι ἡ τῆθενος, ἡ χλαμὶς τῶν Μαλγασίων· εἶναι δὲ ὀθόνη ἔχουσα τριῶν μέτρων πλάτος καὶ τεσσάρων μῆκος, δι' ἧς ἀμφιάζονται ὡς πάλαι ποτὲ οἱ Ἕλληνας καὶ οἱ Ῥωμαῖοι. Ὅταν ὁμως θέλωσι νὰ ᾖναι ἐλευθερώτεροι εἰς τὰ κινήματά των, τὴν φέρουν ἐστρωμένην ἐν εἶδει ζώνης ἐπὶ τοῦ σείδιξι.

Αἱ γυναῖκες φέρουσιν ἐπίσης τὸ σείδιξι, ἀλλὰ μακρότερον τοῦ τῶν ἀνδρῶν· ἀμφιάζονται δὲ καὶ διὰ τοῦ σιμβοῦ, ἀλλὰ πολλάκις περικαλύπτονται ἐξ ὀλοκλήρου δι' αὐτοῦ, μέχρις ὑπὸ ταῖς βραχίονας. Τοιοῦτοτρόπως ἐνδεδυμέναι ἐξέρχονται τὸ πρωτὶ τὸ δὲ

Κάλυμμα τῶν Μαλγασίων

πύσαν τὴν κυριαρχίαν των, καὶ, μὴ ἀρκεσθέντες εἰς τούτα, ἐπεχείρησαν νὰ ὑποδουλώσωσι τοὺς προτέριους δεσπότης, οἱ Σακαλαῦαι ἀπέκρουσαν τὰς προσβολὰς των.

Ἐκ τῶν κατοίκων τῆς ἀνατολικῆς πλευρῆς, οἱ Πεταμσαράκαι καὶ οἱ Βετανιμέναι εἶναι οἱ μᾶλλον ἀξιωματιμώτεροι, ἕνεκα τῶν ἀδιαλείπτων σχέσεων τὰς ὁποίας ἔχουσι μετ' αὐτῶν οἱ Εὐρωπαῖοι πρὸ ὄμο περιόπου αἰώνων. Εἶναι δὲ, καθὼς καὶ οἱ γείτονες αὐτῶν Ἀντουάρται καὶ Ἀμβανισοῦλαι, ὑψηλοὶ καὶ καλῶς ἐσχηματισμένοι· οἱ ὀφθαλμοὶ των ἔχουσι πολλὴν γλυκύτητα καὶ ἀγαθότητα· κατὰ δυστυχίαν εἶναι κωφοὶ καὶ ἀνανδροὶ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε πενήτηκοντα Χόβοι ἀρκοῦν διὰ νὰ τοὺς τρέψωσιν ὅλους εἰς φυγὴν.

Τὸ κύριον καὶ πολλάκις τὸ μόνον ἔνδυμα τῶν κατοίκων αὐτῶν τῆς ἀνατολικῆς παραλίας εἶναι τὸ σείδιξι, ἢτοι ὀθόνη ἔχουσα πλάτος ἡμίσεος μέτρου, καὶ μῆκος ἑνός. Ἡ ὀθόνη αὕτη ὅτε μὲν προσαρτάται

ἀπόγευμα φοροῦσι τὸ γνωστὸν καὶ εἰς τὰς κυρίας μας κανεζοῦ, τὸ ὁποῖον ὁμως εἶναι εἰς Μαδαγάσκῃ τόσο στενὸν, ὥστε δυσκολώτατα εἰμπορεῖ τις νὰ τὸ ἐκβάλῃ χωρὶς νὰ τὸ σχίσῃ· ὅθεν αἱ κυρίαὶ τῆς νήσου, ὅταν τὸ κανεζοῦ των καταστήσῃ πολλὰ ῥυπαρὸν, τὸ ρίπτουσι, προτιμῶσαι νὰ ἐπάρωσιν ἀντ' αὐτοῦ ἄλλο νέον παρὰ νὰ τὸ πλύνωσι. Τὸ σείδιξι δὲν φορεῖται μαζὶ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀφίνει γυμνὸν μέρος ὀλοκλήρου τοῦ σώματος πλατὺ ὡς ἐν δάκτυλον· τότε τὸ σιμβοῦ φέρεται ὡς σάλι. Ὡς κάλυμμα, καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἔχουσι τὸ σατοῦκ, ὑπὸ τὸ ὁποῖον ἡ κόμη αὐτῶν διαίρεται ἐντέχνως εἰς μικρὰς πλεξίδας, ἀποληγούσας εἰς βοστρυχῶδες σύστρεμμα· τὰ δὲ μῆρά των δὲν εἶναι πολλὰ εὐώδη, διότι ἀλείφονται μετ' ἔλαιον ῥητινώδες ἢ ἐκ κοκκοβαλάνου.

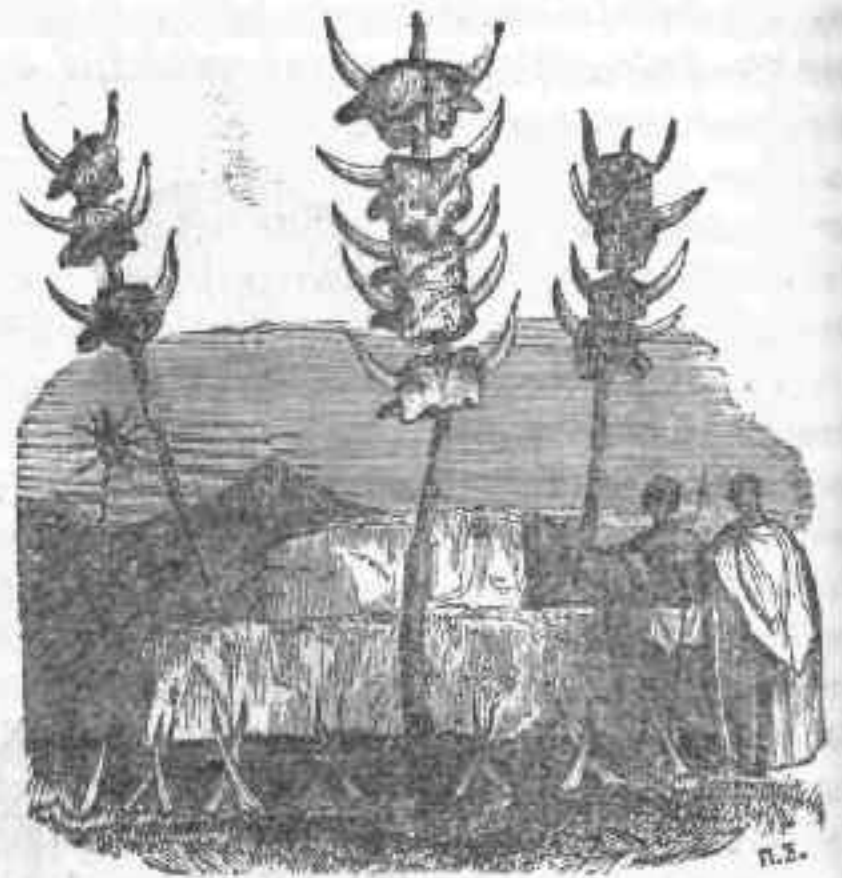
Ἀξιοσημείωτοι εἶναι καὶ οἱ Ἀμπούχάβαι, ὅπλα δὲ οἱ μάγοι τῶν Μαλγασίων. Ἐξερχόμενοι ἀπὸ ἐν χωρίου, λέγει ὁ Γάλλος περιηγητὴς Λεγαβέλ, ἀπηνετήσαμεν ἄνθρωπον, ὅστις ἐπέστησε τὴν προσοχὴν μου·

ἦτο ὑψηλός, ισχνός, καὶ μαῦρος· τὰ προέχοντα μῆλα τῶν παρειῶν του ἀνεδείκνυον λαμπρότερους καὶ μελανωτέρους τοὺς ὀφθαλμούς του· τὸ γένειόν του ἦτο κατάλευκον καὶ κατήρχετο μέχρι τοῦ στήθους, τὸ δὲ ἐνδυμὰ του δὲν ὠμοιάζε τὸ τῶν συνήθων Μαλγασίων ἐνδυμα. Τὸ στήθος αὐτοῦ ἦτο κεκαλυμμένον ὑπὸ ὀθόνης γλαυκῆς· τὸ εἶδος ὁμοίου ὑφάσματος ἦν ποδῆρες, καὶ τὸ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἐπίσης ὑφάσματος σιμβοῦ περιεκάλυπτε τὸ σῶμά του καὶ ἐσύρετο κατὰ πιν του ἐν εἶδει οὐράς. Τὰ κοσμηματὰ του ἦσαν ἐπίσης ἀλλόκοτα ὅσον καὶ τὰ ἐνδυματὰ του· ἔφερον ἐπὶ τὰ περιδέραια καὶ περιδραχμόνια ἐκ ῥιζῶν ἀπὸ τῆς ζώνης του ἐκρέματο μέγα βύσιον κέρκι, πλήρες, ὡς μὲ εἶπον, σπόρων καὶ χυμῶν διαφόρων φυτῶν· ἰστίτο δὲ τὸ κέρκι τοῦτο μεταξὺ δύο μαύρων ἀγαλακτιῶν, τεχνικώτατα γεγλυμμένων καὶ εἰκονιζάντων ἕνα ἄνδρα καὶ μίαν γυναῖκα· τὰ εἰκονίσματα αὐτὰ εἶχον ὀφθαλμούς μιλοσιδεῖς (ὁμοιάζοντας τὸν σμάλλον) καὶ ἐπειδὴ ἐκινούντο διὰ νίμματος ὀπισθεν τῆς κεφαλῆς τεθειμένου, ἐνόμιζες ὅτι εἶναι ζωντανά. Ὁ περιήρημος αὐτὸς ἄνθρωπος συνωδεύετο ὑπὸ δύο Μαλγασίων, οἵτινες ἔφερον κἀνίστρα ἐντὸς τῶν ὁποίων ἦσαν τὰ ἐφιδιάτου. Εἰς ἕκ τῶν συνωδοιπόρων μου ὅστις τὸν ἐγνώριζε, τὸν ἐχαιρίτισεν εἰπὼν «Φινάρτ, ἰαβᾶ», δηλαδὴ «Καλὴ ἡμέρα, πάτερ, εἰς ἧ ἐκείνος μάλιστα ἀπῆντησεν· ἐπειτα δὲ ὁ αὐτὸς συνωδοιπόρος μὲ εἶπε ταπεινῇ τῇ φωνῇ· «ἰδοὺ ὁ μέγιστος ἰσχυρὸς ὁμοιάσας τῆς γῆσου.»

Τοὺς ὁμοιάσας ἢ ἀστρολόγους αὐτοὺς συμβουλεύονται οἱ γονεῖς ἅμα γεννήτωσιν ἄρρεν καὶ ἂν ὁ μάντις ἀποφασίσῃ, ὅτι τὸ νεογνὸν ἐγεννήθη εἰς ὦρην ἢ ἡμέραν ἀπικσίαν, τοῦτο ἢ ῥίπτεται εἰς ποταμὸν, ἢ ἐκτίθεται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ θάπτεται ζωντανόν. Ὁ ἀνωτέρω μνημονευθεὶς Γάλλος περιηγητὴς παρευρέθη εἰς ἕν ἀπὸ τὰ φοβερά αὐτὰ μνηστεύματα. Ὁ πατήρ, περιεστοιχισμένος ἀπὸ τοὺς πλησιέστερους συγγενεῖς του, ἔθεσε τὸ κάλλιστον τῶν ὄπλων του, κεκοσμημένον ὑπὸ στεφάνων, πλησίον τῆς ψάθης, ἐπ' ἧς ἀνεπαύετο ὁ παῖς, εἰς τὸν λακμὸν τοῦ ὁποίου ἐκρεμάσθησαν διάφορα περὶαπτα (φυλακτὰ)· τότε ἐπλησίασεν ὁ ὁμοιάσας, ἐχάρηξεν ἐπὶ τῆς μαμπίλας του, δηλαδὴ ἐπὶ τοῦ ἀμμιτακεποῦς πινακίου, διαφόρους Ἀραβικοὺς χαρκατῆρας καὶ ἐψιθύρισε μυστηριώδεις τινὰς λόγους. Κατ' εὐτυχίαν, ἡ κρίσις τῆς εἰμωμένης ἀπίσθη εὐμενῆς καὶ οἱ παριστάμενοι ἔσπευσαν νὰ συγχρωτῶσι τὸν πατέρα διὰ τὴν ἀγαθὴν τύχην ἧτις προκηγγέλληται εἰς τὸν υἱὸν του. Μετὰ ταῦτα ἐτήθη τράπεζα, καὶ μετὰ τὸ συμπόσιον ἐτελέσθησεν ὑπὸ τῶν νέων διάφοροι ἐνόπλιοι χοροὶ, ἧ δ' ἐορτὴ διήρκεσε μέχρι νυκτὸς βαθείας.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας ὁ αὐτὸς περιηγητὴς παρευρέθη εἰς τὴν κηδεῖαν ἑνὸς τῶν κυριωτέρων κατοίκων τῆς πόλεως Ἀνδεβουράντης· οἱ πλησιέστεροι τοῦ τεθνεώτος συγγενεῖς ἐνέψαν τὸ σῶμά του δι' ἀρωματικῶν ἀρεψήματων, τὸ ἐκάλυψαν διὰ περιδεραιῶν ἐκ ῥιζῶν ἐσχηματισμένων καὶ διὰ φυλακτιῶν, ἵνα ἀπομακρύνωσιν ἀπὸ αὐτοῦ τοὺς κχοποιοὺς δαίμονας καὶ τὸ μετακόμισαν εἰς ἐρημον τῆς οἰκίας μέρας, ὅπου οἱ δούλοι παραγγέλλησεν νὰ ἀνάψωσι πυρὰν μεγάλην. Ἐπειτα μετέβησαν πάντες ὑποκάτω γειτονικοῦ δέν-

δρου καὶ καθήσαντες τριγύρω εἰς τὴν πυρὰν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐψήνετο βοῦς, ἤρχισαν νὰ τρώωσιν αὐτόν. Τὸ δ' ἐσπέρας, ἐψάληταν πολλά ἐπικήδεια ἄσπρατα, μετὰ τὰ ὁποία ἤρχισεν ὁ χορὸς διαρκέσας μέχρι τῆς πρωίας. Ἐπειδὴ ὁ ἀποθανὼν ἀφῆκε πολλοὺς βόας, ἐθυσίασαν ὅλους τὴν ἐπιούσαν καὶ τὰς ἀκολουθοῦσας ἡμέρας, οὐδὲ διελύθη ἡ ὁμήγουρις εἰμὴ ἀφ' οὗ ὅλοι κατηναλώθησαν οὕτω τιμῶσι τὴν μνήμην τοῦ νεκροῦ. Τότε τινὲς τῶν συγγενῶν ἀπήγαγον τὸ λεύκον λάθρα καὶ τὸ ἐκίδευσαν, διότι δὲν εἶναι εἰς ἄλλους ἐπιτετραμμένον νὰ τὸ πλησιάζωσι καὶ νὰ τὸ συναδεύωσιν εἰς τὸν τάφον. Τὰ κέρκι τῶν σραγέντων βῶων προσκοτῶνται εἰς πκοσσάλους στηθέντας ἐπὶ τοῦ τάφου, καὶ ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πκοσσάλων αὐτῶν κρίνεται ὁ πλοῦτος τοῦ ἀποθνήσκοντος. Πᾶσαι δὲ αἱ τελεταὶ αὐταὶ γίνονται

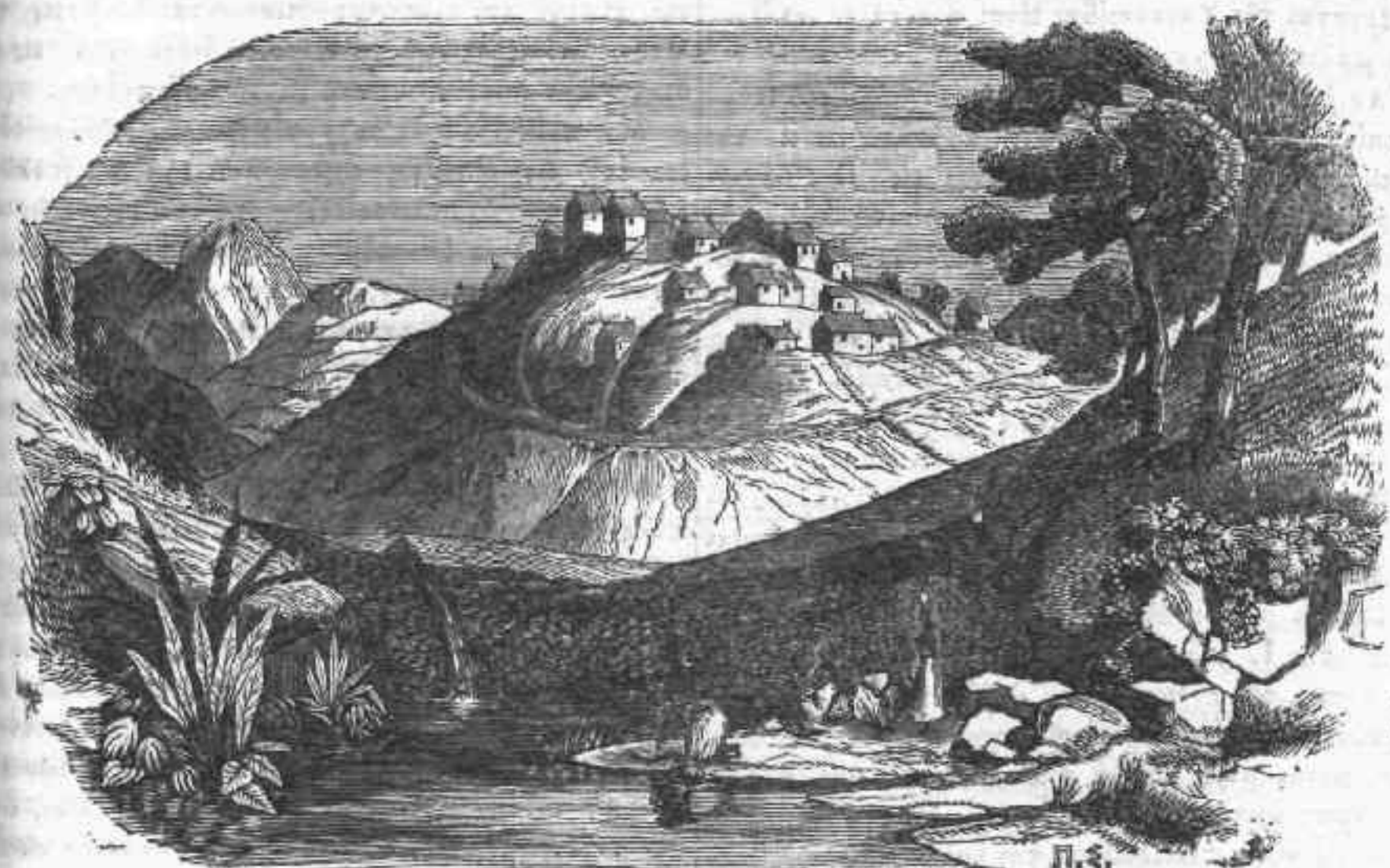
Τάφος Μαλγασίου.

μόνον διὰ τοὺς ἄνδρας· διότι οἱ Μαλγασιοὶ δὲν φροντίζουν πολὺ περὶ τῶν γυναικῶν, οὐδ' ὅταν γεννηθῶσιν, οὐδ' ὅταν ἀποθνήσκωσι.

Δύο κυριώτατα αἴτια συντελοῦσιν εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῶν κατοίκων τῆς Μαδχαγάσκας· ἡ βάρβαρος συνήθεια τὴν ὁποίαν προαναφέραμεν, τῆς ἐκθέσεως τῶν τέκνων, καὶ ἡ ἄλλη οὐδὲν ἦττον ἀπῆνθρωπος, ἡ δικτυκὴ δοκιμασία ἢ γινομένη διὰ τοῦ καρποῦ τοῦ δένδρου, τοῦ ὀνιμαζομένου ταγγίνου. Τὸ κάρυον τοῦ ταγγίνου (*tanghinia veneniflua*) περιέχει φυτικὸν δηλητήριον ὀξυττον. Ὁ κατήγορος ἀναφέρεται κατ' ἀρχὰς εἰς τὸν δικαστὴν, ὅστις τὸν παραπέμπει εἰς τὸν Ἀμπανάγγην, δηλαδὴ τὸν δήμιον συγχρόνως καὶ ἰερέα, ὅστις εἶναι συνήθως γέρον πτωχός, ἀλλὰ τιμῶμενος διὰ τὴν χρηττότητά του· λαμβάνει μικρὰν τινα ἀντιμισθίαν ἀπὸ τὰ ἐξοδα τῆς δίκης καὶ ἐκπληροῦ με πολλὴν τιμῆτητα τὸ καθῆκόν του, τὸ ὁποῖον θεωρεῖ ὡς ἱερὸν, οὐδ' εἶναι δυνατὸν νὰ δωροδοκηθῇ. Ὁ Ἀμπανάγγης ἀρχίζει ἐπὶ ὀρνιθίων τὰς προπαρασκευαστικὰς αὐτοῦ δοκιμασίας, κατὰ τὸ τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον ἀποτέλεσμα τῶν ὁποίων ἀπορατίζεται ἂν πρέπη ἢ δὲν πρέπη νὰ εἰσαχθῇ εἰς δίκην ὁ κατηγορούμενος. Αἱ δοκιμασίαὶ αὐταὶ ἐπαναλαμβάνονται ἐπτάκις, καὶ

ἐν τρεῖς ἀποβῶσιν ὑπὲρ τοῦ κατηγοροῦ, παραδίδονται εἰς αὐτὸν αἱ κεφαλαὶ καὶ οἱ πόδες τῶν ἀποθνήσκοντων ὀφθαλμῶν, ὁ δὲ, παρουσιάσας ταῦτα εἰς τὸν δικαστὴν, ζήτησεν νὰ ὀρισθῆ ἡ ἡμέρα τοῦ Σαχολί ἢ τοῦ τῆς δίκης. Ἐλθούσης τῆς ἡμέρας ταύτης, ὁ κατηγορούμενος προσάγεται εἰς τὸ ὑπικθρον, ἐν τῷ μέσῳ τῶν περικυκλούντων αὐτὸν ἀνθρώπων. Ὁ δικαστὴς ἀναγγέλλει εἰς τοὺς παρισταμένους τὸν σκοπὸν καὶ τοὺς λόγους τῆς κατηγορίας, ὁ δὲ Ἀμπασάγγης προσφέρει εἰς τὸν κατηγορούμενον τὸ τγγινικὸν κέρουον, τετριμμένον καὶ διαλελυμένον εἰς ὕδωρ. Τὸ δηλητήριον ἐνεργεῖ εὐχίιστα εἰς τὸ θῦμα, τὸ ὁποῖον προτρέπεται ὑπὸ τοῦ δημίου νὰ ὁμολογήσῃ τὸ ἐγκλήμα αὐτοῦ· σχεδὸν δὲ πάντοτε ὁ θάνατος καταπαύει τὴν ἀγωνίαν του καὶ πείθει τοὺς παρισταμένους περὶ τῆς ἐνοχῆς του ἄν κατὰ τύχην, ἢ διὰ τὴν ῥωμαλέην ιδιοσυγκρα-

θικὸν χαρακτῆρα τῆς φυλῆς ἐκείνης. Ἐχουσιν ἀνάστημα μέτριον, καὶ καλῶς ἐσχηματισμένον· τὸ χρῶμα τῶν εἰναι ἐλαιῶδες καὶ ἐνδοτε ὀλιγώτερον βαθύ· παρὰ τὸ τῶν κατοίκων τῆς μεσημβρινῆς Εὐρώπης· οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου τῶν δὲν εἶναι ἀνώμαλοι καὶ τὸ κάτω αὐτῶν χεῖλος προέχει τοῦ ἄνω, ὡς ἐν τῇ Καυκασικῇ φυλῇ· αἱ τρίχες τῶν εἶναι μελαιναὶ, λεῖαι ἢ βραστρυχίζουσαι, οἱ δ' ὀφθαλμοὶ καστανόχροες· εἶναι εὐκίνητοι καὶ ζωηροὶ, ἀλλ' ὄχι ῥωμαλέοι καὶ εὐχερῶς καταβάλλονται ὑπὸ τοῦ κόπου. Ἡ δικαιοδικὴ τῶν Χόβων δύναμις εἶναι πολλή, ἀλλὰ αἱ ἠθικαὶ ιδιότητες οὐχὶ ἀξιέπαινοι. Τὸ ψεῦδος καὶ ἡ ἀπάτη δὲν θεωροῦνται παρ' αὐτοῖς ὡς κακίας ἐξεναντίας ἀποθαυμάζονται καὶ εἰς τῶν λόγων δι' οὓς ἀπέκρουσαν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ, εἶναι ἡ ἐπιβαλλομένη ὑπ' αὐτοῦ ἀπαγόρευσις

Μαλγασιακὸν χωρίον.

εἶναι τοῦ κατηγορουμένου, ἐπέλθωσι κενώσεις ταχεῖαι καὶ ἀφθονοί, ἡ ἀθωότης του βεβαιούται, ὁ δὲ κατηγορὸς πληρόναι ἀποζημίωσιν ἧτις δὲν εἶναι μεγάλη· τὸ ἐναντίον ὅμως εἶναι πολὺ συνηθέστερον, ὁ κατηγορούμενος δηλαδὴ ἀποθνήσκει, καὶ τότε τὰ κτήματά του διαιροῦνται εἰς τρεῖς μερίδια· τὸ ἐν λαμβάνει ὁ ἡγεμῶν, τὸ ἄλλο οἱ ἀξιωματικοί, τὸ δὲ τρίτον ὁ καταμηνυτής.

Τὰ ἔθνη τῆς ἀνατολικῆς πλευρῆς τῆς νήσου, τῶν ὁποίων περιεγράψαμεν τὰ ἦθη, εἶναι σήμερον ὑποτελῆ ἔθνος ἰσχυροῦ, τοῦ ὁποίου οἱ εὐρωπαῖοι δὲν γνωρίζουσι τὸ ὄνομα εἰμὴ πρὸ πενήτηντα περίπου ἐτῶν. Οἱ Χόβαι, ἄλλοτε συνεσταλμένοι εἰς τὸ μεσογαῖότερον τῆς νήσου καὶ περιφρονούμενοι ὑπὸ τῶν ἄλλων Μαλγασίων, κατέστησαν ἀπὸ τινος χρόνου τὸ ἰσχυρότερον ἔθνος τῆς Μεδαγάσκου. Εἶναι δὲ μαλαίσιοι τὴν καταγωγὴν καὶ ἡιστήρησαν τοὺς φυσικοὺς καὶ ἡ-

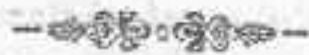
τοῦ ψεύδεσθαι, ἔστω καὶ διὰ νὰ ἀπατήσῃ τις τοὺς ἔθροισ τῆς πατρίδος.

Ἡ πρωτεύουσα τῶν Χόβων ὀνομάζεται Ταναναρέβα ἢ τοῖς αἰ χίλια καλύβαι. Αἱ ὁδοὶ τῆς εἶναι στενὴ καὶ ἐλικασθεῖς· καὶ αἱ πλείσται τῶν οἰκιῶν εἶναι μικρὰ καὶ ὅλως ἀτέλως κατασκευασμένα. Οὐδὲν ἦττον εἶναι αἱ ἀριστὰ τῆς ὅλης νήσου. Ἀπὸ πρώτας οἱ πωληταὶ τῶν πανταίων τροφίμων εἰσβάλλουσιν εἰς τὰς ὁδοὺς, καὶ, καθὼς εἰς τὴν Εὐρώπην, ἀναγγέλλουσι τὰ ἐμπορεύματά των γεγωννῆ τῇ ῥωνῇ. Ἀκατανόητος ὅμως εἶναι ἡ ἀκαθαρσία τῶν κραιπλωγίων. Ὁ βοῦς, τὸν ὁποῖον οἱ Χόβαι δὲν ἐκδέχονται, δὲν εἶναι ἀριστὸν καὶ τὸ δέρμα του, ὡς ὅλοι οἱ Μαλγασιοὶ, καίται ἐξηπλωμένος ἐπὶ ψάθης ὅπου κατακρεουργεῖται εἰς ἐλάχιστα τεμάχια, πωλούμενα λιανικῶς ἐπειδὴ δὲ δὲν καθαρίζονται τὰ ἐντόσθιά του, ἐκπέμπει δυσωδίαν ἀρήρητον. Μετὰ τὸ τῶν

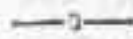
τροφίμων συγκαταλέγονται και αι άκρίδες, τας όποιας συλλέξαντες, βράζουσιν όλίγον, έπειτα ξηραίνουν εις τόν ήλιον, μετά ταύτα λικιρίζουσιν έπανειλημμένως διά νά χωρίσωσιν από αυτών τά πτερά και τους πόδας των, και τελευταίον, ούτως έχουσας, πέμπουσιν εις την αγοράν. Τρώγονται δε άφού τηγανισθώσι, και οι Μκλγάσιοι βεβαιούσ,ν, ότι έχουσι την γεύσιν των καρίδων.

Τό τάλληρον, τμηθέν εις 60 τεμάχια, άναπληροί τά μικρά χαλκά νομισμάτια, τά όποια δέν είναι εκει έν γρήσει. Πρίν δε λάβωσι τά τεμάχια ταύτα, οι Χόδοι πάντοτε τά ζυγίζουσιν, διά νά βεβαιωθώσιν, ότι τό τάλληρον έκόπη εις ίσα μέρη. Τά τροφιμα είναι τοσοούτον εύθυνα εις Ταναναρίδαν, διά την δυσκολίαν της έξαγωγής, ώστε με 40 φράγκα κατά μήνα είμπορεί κανείς νά θρέψη άένα υπηρέτας και νά ζήση καθώς ζή εις την Εύρώπην με 2,000 φράγκα. Οι εργάται της Ταναναρίδας είναι άρκετά επιτήδειοι, και μάλιστα οι χρυσοχοοί.

Αν ή Μαδαγάσκαρα είναι ή Μεγουθιάς του Ητολεμαίου, άδηλον· αι δε πρώται άσφαλείς περί της νήσου τούτης είδήσεις εύρίσκονται εις τά Γεωγραφικά συγγράμματα των Αράβων, οίτινες κατά την έσδόμην έκχοντακτηρίδα καταστάθησαν εις την βορειοδυτικήν παραλίαν αυτής. Πρώτος εύρωπαϊός συγγραφεύς μνημονεύσας αυτής είναι ο Μάρκος Πόλος, όστις έν τη τρικαιδεκάτη έκχοντακτηρίδι ανέφερε τό έκτοτε επικρατήσαν όνομα (Μαδαγάσκαρα) της χώρας ταύτης, την όποιαν οι έγχώριοι καλοΰσι Ταν-Βε ήτοι μεγάλην Γην. Οι έν έτει 1497 περιελεύσαντες την Αφρικην Πορτογάλοι, δέν προσωρμίσθησαν εις Μαδαγάσκαρα είμη έν έτει 1506, ένεκα τρικυμίας. Οι Γάλλοι καταστάθησαν πρώτοι εις αυτήν περί τά μέσα της 17 έκχοντακτηρίδος, αλλά τά καταστήματά των δέν ήδοκίμησαν· από δε των άρχων της παρούσης επεχείρησαν και οι Άγγλοι νά καταλάβωσιν άνά αυτής μέρη και νά διαδώσωσι, δι' άποστόλων, τό Χριστιανικόν θρήσκυμα· και ίσως επί τέλους τώντι ή νήσος περιέλθει εις την κυριαρχίαν των. Κατά τό παρόν, ως προείπομεν, αληθείς κύριοι αυτής είναι οι Χόδοι, επιτυχόντες την ύπεροχήν ταύτην διά του ήγεμόνος αυτών Ραδάμ, όστις έδολοφορήθη τω 1828 υπό της συζύγου και διαδόχου του Ραναυλής.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ.

ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ ΑΝΑΣΚΑΦΗ.

Είς τό περί των έν τη Ακροπόλει έργασιών άρθρίδιον του ΝΖ. φυλλαδίου της Πανδώρας, όφείλομεν, άκριθείς χάριν, νά επανορθώσωμεν έν παρόραμα. Η μικρά άνευρηθείσα θύρα κείται τω έντι ακριβώς άπέναντι της εισόδου των Προπυλαίων, ως μάς απέδει-

ξεν επίσηδες γενομένη καταμέτρησις, έν τω κατ' άρχάς ή όψις μάς είχε πείσαι περί του έναντίου. Αλλά τόυτο δέν μεταβάλλει, νομίζομεν, κατ' ούδέν τόν χαρακτήρα του περιέχοντος αυτήν προτειχίσματος, ούτε καθιστά καταληπτότερον πώς ή Κινησίας έδύνατο νά εύρεθί έντός αυτού, έν τω ή Ακρόπολις έπολιορκείτο. Και ήκούσαμεν μέν την ένστασιν ότι ίσως μέν υπήρχε τό τείχος τόυτο, αλλά δέν έφρουρείτο. Ούμόνον όμως είναι άπίθανον ότι κατ' εκείνους τους χρόνους ήθελεν υποθέσει ή ποιητής ως εγκαταλελειμμένον έν ώρα πολιορκίας τόν πρώτον προμαχώνα της ακροπόλεως, αλλά και ρητώς λέγει ή Λυσιστράτη περί του Κινησίου.

α Τίς ούτος όντός των φυλάκων έστώς; η

Όθεν, όπου διήλθεν ή Κινησίας υπήρχον φύλακες, δηλαδή πρόσκοποι (sentinelles avancées), οίτινες άδιαφόρως άφινον νά παρέλθη μεταξύ των ένα μόνον άοπλον και ειρηνικός δεικνόντα διαθέσεις πολίτην, αλλά δέν υπήρχε τείχος, διότι αυτό εις ούδένα ήθελε ποτέ επιτραπή νά τό υπερπηδήσῃ.

Δέν πρέπει δε νά συγχυσθώσιν οι φύλακες ούτοι (σκοποί, ως είπομεν, πεμπόμενοι νά περιπολώσιν εκει ένεκα της πολιορκίας) μετά των τακτικων πυλωρων, ούδε νά υποτεθί έπομένως ότι οι πυλωροί είχον την κατοικίαν των πέραν της θέσεως όπου ίστατο ή Κινησίας, και ότι εκει ήν ή πύλη της ακροπόλεως. Διάφοροι επιγραφαι εύρέθησαν έν Ακροπόλει περιέχουσαι άναγραφάς των Πυλωρων τούτων. Αλλά παρατηρείται α. ότι πάσαι είσι χρόνων ρωμαϊκών, ώστε, άν ούτοι τω έντι εύλακτον άλλην πύλην από τας πέντε των προπυλαίων, φαίνεται ότι και ή πύλη αυτή επί Ρωμαίων έγένετο. β. Οι πυλωροί ούτοι, κατά της επιγραφάς, ήσαν δύο ή τρεις τόν αριθμόν, ώστε δέν δύνανται νά ήναι οι αυτοί μετά των φυλάκων της Λυσιστράτης, διότι δύο φύλακες εγκαταλελειμμένοι εις μέρος προσιτόν τω έχθρῳ, δέν έδύναντο νά μείνωσι. γ. Τινές των επιγραφών τούτων είσι γεγραμμένοι επί στηλών, ών ή μέν έντειχισμένη, ή δε έστημένη κατά την είσοδον της ακροπόλεως, παρά τοίς νυν άπομάχοις, όπου καθ' εκάστην πιθανώτερον γίνεται ότι διάβαινε ποτέ ή πρὸς τά προπύλαια άνοδος. Αλλ' αι στήλαι εκειναι δύνανται και νά μετεκομίσθησαν εκει άλλαχόθεν. Μία όμως εύρίσκεται έντός του Παρθενώνος, και άλλη, ήτις τους πυλωρούς ακροφυλάκας όνομάζει, είναι κεχαραγμένη επ' αυτού του τοίχου της έσωτερικής πλευράς των Προπυλαίων. Αν οι Ακροφύλακες ήσαν οι αυτοί τοίς πυλωροίς, έφρούρουν προφανώς εις τά προπύλαια· άν δε άλλοι και άλλαχού έφρούρουν, δέν είναι προγενέστεροι των Ρωμαίων.

Μία των επιγραφών τούτων, ή επί της στήλης της πρὸ των άπομάχων, χρονολογείται δι' επωνύμου άρχοντος Ροιμητάλκα τινός βασιλέως. Υπήρχον Ροιμητάλκαι, βασιλείς του Πόντου επί Αντωνίνων, και άλλοι όμώνυμοι, βασιλείς της Θράκης επί Αυγούστου. Ο Βοίκιος (τ. 3 265) απέδειξεν ότι ή επώνυμος άρχων των Αθηνων ήτον ή Θράξ, και ή επιγραφή των πυλωρων τό καθιστά άνκνισθητόν.